

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Erotemata Ecclesiastica

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Cap. XX. De Idololatria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94604](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94604)

Deo per cultum falsum, seu indebitum. Tamburin. lib. 2. in Decal. cap. 6. §. 1. num. 1. & 2. Maffius in Theol. Moral. disp. 11. num. 25.

2. *Quer.* Quomodo intelligatur cultus falsus, & quomodo indebitus? *Resp.* Cultum falsum esse, colere Deum per caeremonias Judaicas, vel Mahumetanas, vel per Cantica turpia, & inhonesta. At addere in Missa, vel Officio aliquam orationem ab Ecclesia non appositam esse cultum indebitum. Tambur. d. §. 1. num. 2. & 3. Salelles de S. Inquisit. lib. 1. cap. 14. reg. 11.

3. *Quer.* Quale peccatum sit Superstitio? *Resp.* Eam, quae committitur cum falso cultu, esse peccatum mortale. Sed illam, quae ex cultu indebito patrat, esse veniale, nisi forte intermiscetur aliquod pactum cum Dæmone, vel aliqua gravis irreverentia, vel tacitus, sive expressus contemptus Rubricarum; nam in his tribus casibus etiam cultus indebitus est peccatum mortale. Tamburin. d. §. 1. num. 2. & de Sacrificio Missa lib. 2. cap. 5. §. 1.

4. *Quer.* Quale peccatum sit, exponere adorandas falsas Reliquias, vel fingere miracula non vera? *Resp.* Esse semper mortale peccatum ob gravem injuriam, quae inferitur Religioni; etiamsi ex bona intentione quis hæc faceret. Tamburin. d. lib. 2; in Decal. cap. 6. §. 1. num. 4.

5. *Quer.* An sit aliqua culpa jejuna die Dominico? *Resp.* Si fieret ad negandam Resurrectionem Domini, ut faciebant Manichæi, esset culpa mortalis; si ex aliqua vanitate, aut studio singularitatis, esset venialis; nulla verò esset culpa, si nullus horum defectuum interveniret. Tambur. d. §. 1. num. 5.

6. *Quer.* An sit superstitio, adhibere medicamenta sympathetica, illa scilicet, applicando vel gladio, vel panno intincto sanguine vulnerati, vel infirmi, eodem absente? *Resp.* De hac re disputare Dianam Coordin. tom. 5. tract. 10. resol. 109. ubi tam pro opinione affirmativa, quam negativa rationes, & Doctores allegat, & amplectitur ipse affirmativam, & tenet, rem esse superstitiosam, quia naturaliter non potest medicamentum illud operari in absentem, ideo ope Dæmonis præsumenda est illa operatio: & sic tenent Busenbaum, Bonacina, & alii ibidem relati; imò Diana addit, sic medentes esse denunciandos S. Inquisitionis Officio. Vide Delrium Disquisit. Magicarum, lib. 1. cap. 3. q. 4. ubi disputat hanc questionem. Et Emin. Card. de Lauræa in 3. Sent. tom. 4. disp. 20. de Miraculis, art. 19. num. 836. & seqq. ubi ponit duodecim genera superstitutionum.

7. *Quer.* An liceat sanare iſteritiam, vulgò *giallezza*, mingendo in herbam vocatam Macrobius? *Resp.* Dianam illicitum, & superstitiosum hoc putare d. tom. 5. tract. 10. res. 109. num. 16. & Tambur. in Decal. lib. 2. cap. 6. §. 1. num. 33.

8. *Quer.* An superstitiosa sit illa praxis, quae viget in Flandria, ut nati in die Parasceves suo contactu sanent febricitantes? vel septimus masculus natus ex legitimo Matri-

monio, nullo foemineo foetu intercedente? vel illa, quae viget in Gallia, ut Reges sanent strumulos per simplicem contactum? *Resp.* Non esse superstitiosam; quia illa Flandriae est in honorem diei sacri, & matrimonii; illa verò Galliae ex virtute Divina, & sic à Deo. Dian. d. tom. 5. tract. 10. resol. 109. num. 17.

9. *Quer.* An sit licitus quidam Ensalmus, qui circumfertur ad evitandam pestem, incipiens *Cruce Christi salva me &c.* quem formatum dicunt à quodam Archiepiscopo Græco, sanctæ vitæ, & traditum Cardinalibus interuentibus Concilio Tridentino Anno 1546, tempore pestis? *Resp.* Non esse licitum, sed superstitiosum censeri à Mouſa, & Marchino, quos citat, & sequitur Diana tom. 8. Coordin. tract. 2. resol. 7. addens, ita declarasse Sac. Congregationem die 18. Septembr. 1630. Et ideo non sunt adhibendi hujuscemodi Ensalmi, neque cum protestatione, si Dæmon non subſit. Lessius de Just. & Jur. lib. 2. cap. 44. dub. 6. num. 46.

10. *Quer.* An peccent mortaliter Aethiopes, & alii populi Christiani, qui seipſos circumcidunt ad imitandum Christum Dominum? *Resp.* Non peccare mortaliter, si eos ignorantia invincibilis detineat, prout detineri videntur, cum absint à veris Catholicis, & eos sic licere doceant illorum Presbyteri. Salelles d. reg. 11. num. 15.

CAPUT XX.

De Idololatria.

1. *Quer.* Quid sit Idololatria? *Resp.* Est actus adorationis, quo quis aliquid creatum colit loco Dei. Et dicitur Idololatria, id est, idololatria. Salelles de S. Officio in 1. d. lib. 1. cap. 14. reg. 112. num. 21. & 22. Maffius in Theol. Mor. d. disp. 11. num. 26.

2. *Quer.* Quotuplex sit Idololatria? *Resp.* Duplex; Una strictè, & propriè sumpta, quæ, ut dictum est, adorat creaturas, & Idola. Altera large sumpta, quæ metaphorice sic dicitur, quando quis sic adheret animo alicui vitio, vel peccato, ut quasi videatur adorare illud; & ita de Avaris dixit Apostolus Ephes. 5. quoddam Avaritia est idolorum servitus; & Philipp. 3. de Gulosis, quoddam eorum Deus Venter est. Salelles d. reg. 112. num. 21.

3. *Quer.* Quale peccatum sit Idololatria? *Resp.* Esse peccatum gravissimum, & læsæ Majestatis Divinæ, continens aliquando hæresin, aliquando odium Dei, & blasphemiam. S. Thom. 2. 2. qu. 94. art. 3. Salelles d. Reg. 112. num. 29. Maffius d. num. 26.

4. *Quer.* Quæ fuerunt causæ Idololatriæ introducendæ? *Resp.* Eas plures fuisse; videlicet Curiositatem, & sic Aegyptii ex aspectu siderum, ea adorare ceperunt ob pulchritudinem; Affectum, & sic Ninus Statuam erexit Belo Patri suo, Alexander Magnus deificavit Ephestionem amicum suum; Adulationem, & sic Populus Romanus deificabat Imperatores; Gratitude, & sic Dii sunt proclamati Triptolemus ob bladas, Bacchus ob Vinum, Pan ob lyram, Sterculius, quia docuit agros stercoreari, atque Timorem, & sic ne læderentur populi, Deos falsos colebant;

lebant, alios ad pellendam febrim, vel siccitatem, vel grandinem, alios ad habendam abundantiam, nempe Cererem, Pomonam, Floram, Liberum; & tot numina fabulosa; ut eruditè enarrat P. D. Clemens Abbas Tosius in suo tractatu Indix Orientalis tom. 1. discursu sexto; & Salelles d. lib. 1. cap. 14. reg. 113. ubi plures Theologos adducit, & præcipuè S. Thom. 2. 2. quæst. 94. art. 3. & 4.

5. *Quer.* An aliqui Idololatraz excusari possint à peccato mortali ob ignorantiam adorando plures Deos? *Resp.* Lactantium lib. 2. Instit. cap. 11. nulli exculationem dare; at Valentianum tom. 2. disp. 6. punct. 1. S. reliqua verò, tenere, quod plurimi Idololatraz non peccent, quia in eis dari potest invincibilis ignorantia, circa cognitionem Unius Dei, stante tot Philosphorum varietate opinionum, & suorum parentum erronea instructione, ut refert idem Abb. Tosius d. disc. 6. pag. 217. & 218. & nos in Decis. 21. de Sacrificio Missæ; ubi plenè hanc quæstionem de Idololatris ignorantibus disputavimus.

6. *Quer.* Quot Deorum genera coluerint Gentiles Idololatraz? *Resp.* Quatuor; videlicet Hominum defunctorum, Idolorum, seu Statuarum, Elementorum, seu Syderum; ac rerum generi humano commodarum, seu noxiarum, quarum infinitus propè erat numerus. Salelles d. reg. 113. lib. 1. cap. 14. & nos d. Decis. 21.

7. *Quer.* Quomodo Gentiles credere poterint tot Statuas, & Idola esse Deos veros? *Resp.* Quia Dæmones itabant in eis loquentes, juxta illud: Omnes Dii Gentium Dæmonia. Psal. 95. 5.

8. *Quer.* Quando originem habuerit Idolatria? *Resp.* Plures plura dicere, ut refert d. Abbas Tosius discursu septimo pag. 221. & videre est apud Sallian. Anno Mundi 250. & Tornii. Anno Mundi 236. Siquidem alii volunt, eam originem habuisse ante Diluvium, alii vero post, dum in Babylone erecta fuit Statua Beli à Nino, qui fuit temporibus Abrahami. Delrius d. Disquisit. Magic. lib. 1. cap. 3. & nos de Sacrific. d. Decis. 21. n. 5. ubi studiosus Lector reperiet plurima quæsitæ circa Idolatriam.

CAPUT XXI.

De Magia.

1. *Quer.* Quid sit Magia? *Resp.* Esse potestatem inordinatam faciendi, quod supra Naturam est. Ita Mastrius d. disp. 11. num. 27. Vel quod est ars, seu facultas, vi creata, & non supernaturali, quædam mira, & insolita efficiens, quorum ratio sensum, & communem hominum captum superat. Martin. Delrius Disquisit. Magic. lib. 1. cap. 2. ubi singula verba definitionis explicat. Salelles de S. Inquisit. lib. 1. Reg. 119.

2. *Quer.* Quotuplex sit Magia? *Resp.* Est triplex, Naturalis, Artificiosa, & Diabolica. Prima, & secunda bona est, & licita; quia innitur secretis naturalibus, herbarum, vel lapidum virtutibus. Tertia prohibita est, & mala; quia innitur pacto vel tacito, vel ex-

presso cum Dæmone. Mastrius d. num. 27. Delrius d. cap. 2. & Emin. Card. de Lau-
ræa in d. lib. 3. Sent. tom. 4. disp. 20. art. 17.

3. *Quer.* Quomodo subdividatur Magia Diabolica? *Resp.* Quod subdividitur in quatuor species, videlicet in Magiam Specificam, quæ studet facere mira. In Divinationem, quæ satagit scire res occultas. In Maleficium, quod artem nocendi quærit; & in vanam Observantiam, quæ spectat res nugaces, & inutiles ex levitate, vel voluptate animi. Delrius d. lib. 1. cap. 2.

4. *Quer.* Quid sit Magia naturalis? *Resp.* Quod est exactior quædam arcanorum naturæ cognitio, qua cælorum, ac syderum cursu, & influxu, nec non rerum singularum sympathiis, ac antipathiis observatis, suo tempore, loco, ac modo res rebus applicantur, & mirifica quædam perficiuntur, quæ causarum ignaris præstigiola, vel miraculosa videntur. Delrius d. lib. 1. cap. 3. ubi plura exempla hujus naturalis Magiæ summam recitat, ibidem videnda.

5. *Quer.* Qui fuerint bene instructi in naturali Magia, de quibus Sacre Litteræ mentionem agunt? *Resp.* Benè fuisse de ea instructos Adam, Salomonem, & Tres Magos, qui ad adorandum Dominum accessere. Delrius d. cap. 3.

6. *Quer.* Quotuplex sit Magia naturalis? *Resp.* Est duplex, Operatrix, quæ effectus mirros facit, & Divinatrix, quæ pandit abscondita, & occulta. Delrius ibid. cap. 3.

7. *Quer.* Quenam sint exempla Naturalis Magiæ operatricis? *Resp.* Talia esse, Sphæram vitream Archimedis, Combustiones Navium per specula in obsidione Syracusarum, Archytæ Columbam ligneam volantem, aviculas aureas cantillantes Leonis Imperatoris, & alias volantes Boëtii, de quibus latius idem Martin. Delrius d. lib. 1. cap. 4.

8. *Quer.* Quomodo cognoscatur, an Magia operatrix sit licita? *Resp.* Si effectus rei non superet efficaciam causæ naturalis; idèò caput æneum, quod dicunt ab Alberto Magno sic compositum, ut humanam vocem proferret, est reponendum inter Magiam præstigiaticam, & illicitam, quia naturæ vires superat, ut æneum caput loquatur. Delrius d. cap. 4.

9. *Quer.* An licita sint prodigia illa, quæ fiunt à circulatoribus, agyrtis, & funambulis? *Resp.* Plurima esse licita, quia fiunt ex agilitate manus, vel corporis. Porro non est toleranda, quando scandalum gerunt in populo fideli, monet idem Delrius d. cap. 4. subdens, quod cautè agant Judices cum his circulatoribus, quia sæpè sub figmento dexteritatis ope dæmonis mirabilia faciunt, prout refert de nonnullis, qui à S. Inquisitione convicti & puniti fuerunt.

10. *Quer.* An sit aliqua virtus Naturalis in numeris Arithmeticis? *Resp.* Negativè, si ut numeri accipiantur. Gobat. in Opusculo de Superstitione num. 930. ubi irridendos ait Medicos, vel Pharmacopolas, qui afferrent, pillulas non profecturas, nisi in dispari numero sumantur. Sic non est curandum